

vsebinsko knjige in prispevke v časopisju, leposlovje, znanost in publicistiko, tudi neobjavljena toda uprizorjena dela (gledališče, televizija idr.). Načrt je vsekakor dobro zasnovan in temeljit, morda celo preveč za enega samega človeka, ko je na primer že samih knjig do slej preko tristo. Pomisliti je treba tudi na dejstvo, da smo Slovenci sosedje Italijanov in da je ta zveza dala marsikaj, do česar bi sicer ne prišlo. Spričo take obsežnosti je prav, da avtor ni čakal na dokončno izdelavo, temveč objavil odlomek iz svoje delavnice, ko se mu je nudila priložnost pri goriški italijanski reviji Studi Goriziani.

V zanimivem uvodu nas seznanja s svojim načrtom, potem pa sledi bibliografija sama. V kronološkem redu navaja 70 knjižnih prevodov. Popis je prilagojen italijanskemu, kot je na primer v navadi v njihovi nacionalni bibliografiji. Tako ne označuje, kaj ni posneto z naslovnega lista, format navaja v centimetrih, bibliografove ugotovitve so stavljene v okrogli oklepaj in ne v oglatega itd. Povsod je naveden italijanski originalni naslov, kar je pri taki bibliografiji zelo na mestu in tudi sicer koristno. Ker je namenjena italijanskemu občinstvu, so oznake »prevedel«, »opremil« in podobno prevedene v njihov jezik. Tehnično je popis pregleden in jasen, tiskarska izvedba je odlična.

Avtor se je seveda oprl na Slovensko bibliografijo in na Bibliografijo prevodov v slovenščino, vendar je opaziti, da so podatki preverjeni in nekateri tudi novi. Omenimo nekaj drobnih pomanjkljivosti, ki smo jih opazili. Pri libretu za opero Tosca manjka soavtor Giacomo Giacomosa. Enota 3: Petroniovo besedilo sega samo do strani 55. Enote 32, 48 in 49: značnica Alighieri Dante pri nas ni v navadi, temveč Dante Alighieri; tako imajo tudi italijanske enciklo-

pedije. Morda bi sodili v to bibliografijo še razstavni katalogi z besedilom italijanskih avtorjev, v letu 1964 na primer katalog za razstavo Giuseppa Santomasa s predgovorom Giuseppa Merchionija in katalog za razstavo sodobne beneške grafike z uvodom Giorgia Trentina. Dosledno so izpuščeni podnaslovi knjig, kar tu in tam škodi jasnosti. Dobrodošlo bi bilo vsaj kazalo avtorjev, če že ne tudi prevajavcev, ilustratorjev, krajev, tiskarn, ker pač stojimo na stališču, da naj bodo specialne bibliografije izčrpnije od splošnih. V tem je tudi ena osnova njihove upravičenosti.

Pomen Brecljevega najnovejšega dela ni samo bibliografski. V njem vidimo tudi prispevek k zblizevanju in seznanjanju dveh sosednih narodov, konkretno k nadaljevanju in poglobljanju njunih kulturnih stikov, da bo Slovenija še vnaprej živahen »most, ki veže slovanški svet z latinskim«, kakor domiselno označuje našo domovino avtor sam v uvodu. *Jože Munda*

GODIŠNJAK 1960. [Izdala] Narodna biblioteka NRS. Beograd [1962]. 280 str. 8°.

Veliko in pogumno dejanje je, če se kaka biblioteka odloči izdati redno letno publikacijo (letopis), kot je to prva pri nas storila Narodna biblioteka v Beogradu. Dejanje je veliko zategadelj, ker v naših začetniških bibliotekarskih razmerah, obloženih s kopico podedovanih in povojnih težav, s polno mero optimizma in samozaupanja lovi korak z razvojem bibliotekarstva in knjižnic, predvsem velikih knjižnic, v drugih bolj pa tudi manj kulturno naprednih deželah; pogumno pa zato, ker zahteva takšna odločitev veliko mero strokovnih in materialnih sposobnosti, če naj odločitev v celoti odigra svoje odgovorno nalogo. Narodni bi-

blioteki v Beogradu je torej treba že ob samem dejstvu, da se je česa takega podstopila, samo iskreno čestitati. (Pri tem naj nas nikar ne motijo pomisleki o realnih možnostih za izvajanje načrta, ko vidimo, da je letu 1960 namenjena in obletnici vstaje v letu 1961 posvečena publikacija izšla šele v letu 1962.) Srbski narodni knjižnici gre glede tega brezpogojno prvenstvo pred drugimi našimi narodnimi knjižnicami.

Narodna biblioteka v Beogradu prišteva izdajanje Godišnjaka med svoje naloge, ki jih ima po republiškem zakonu o knjižnicah kot matična knjižnica za LR Srbijo, s čimer ji je naložena poleg njene osnovne dejavnosti odgovorna skrb za celotno srbsko knjižničarstvo od najbolj preprostega tehničnega dela v mali ljudskoknjižničarski izposojevalnici do strokovnopedagoškega in znanstvenoraziskovalnega dela na katedri za bibliotekarstvo. O tem in o tesni povezavi izida Godišnjaka z 20-letnico požiga Narodne biblioteke in vstaje proti okupatorju in požigavcu uvodoma razpravlja sedanjí vodja biblioteke Čedomir Minderović, ko razvija osnovna načela in program redakcije Godišnjaka. Temu sledi 21 bolj ali manj obširnih, strokovno zanimivih in znanstveno obravnavanih prispevkov.

Za publikacije takšne vrste naj bi bilo po mojem mnenju karakteristično, da obravnavajo predvsem tisto strokovno in znanstveno problematiko, ki izhaja neposredno iz programa in dela delovne organizacije, kateri so posvečene. V konkretnem primeru: splošna in podrobnejša vprašanja bibliotekonomije in problemi knjižničarske matične službe kot ožje delovno področje ter z nacionalnega gledišča obravnavana področja bibliografije, zgodovine knjižnic in knjige, tiskarstva in založništva kot širše delovno področje. Izmed 21

v Godišnjaku objavljenih prispevkov pa jih je s področja bibliotekonomije le 5, bibliografski so 3, bibliotekarstvo in literarno zgodovino povezujejo 3, na področji tiskarstva in založništva posegajo 3, kar 7 pa je literarnozgodovinskih, ki so zgolj posredno, ali pa še tako ne, povezani z biblioteko in bibliotekarstvom. Vidi se torej, da je pri redigiranju prvega letopisa beograjske Narodne biblioteke zmagal širši, rekli bi, kulturnozgodovinski koncept nad ožjim bibliotekarskim. (Takšno usmeritev vse bolj opažamo tudi v beograjskem bibliotekarskem strokovnem glasilu Bibliotekar, vendar je ne bi mogli brez pridržkov in v celoti podpreti, ker nas vodi misel, naj bibliotekarska strokovna literatura obravnava predvsem bibliotekarsko problematiko; prepogosti ekskurzi na druga področja, zlasti če niso tematsko povezani z bibliotekarstvom, bi mogli vzbuditi pomisleke, da v bibliotekarski stroki ali ni neobdelanih, strokovno zanimivih in znanstvenoraziskovalnih tem ali pa ne kadrov, ki bi se z njimi spoprijemali.)

Za bibliotečne delavce so izmed vseh objavljenih najbolj zanimivi članki z ožjega bibliotekarskega strokovnega področja. Dr. S. A. Jovanović piše o tujih knjigah v fondu Narodne biblioteke, obravnava joč hkrati nekatera teoretična vprašanja s področja graditve tujejezičnih knjižnih fondov v narodnih knjižnicah. Po njegovem mnenju sodijo v njih fonde vsi tiski z ozemlja določenega naroda v raznih jezikih, prevodi domačih del v tuje jezike, tuja literatura o narodu, priročniki vseh vrst in tuja humanistična literatura (tuja literatura z drugih področij sodi v specialne znanstvene knjižnice). To razpravo dopolnjuje M. Velemirović-Saranović s historiatom nastanka in opisom fonda ruskih knjig v Narodni biblioteki. Še ved-

no problemsko področje kolektivnega avtorstva obravnava M. Maksimović, navajajoč različna gledanja na ta problem in predlog za njegovo reševanje v znanstvenih knjižnicah, pri čemer se zavzema za izenačitev gledišč in prakse v vsej državi na osnovi priporočil FIAB. D. Nikčević je obdelal pomen, strokovno obdelavo in način hranjenja lepakov in letakov v knjižnicah, D. Matin pa nas seznanja z razvojem vodenja statistike v Narodni biblioteki od njene ustanovitve do konca 19. stoletja.

Poleg teh bibliotekonomskih zasluzijo posebno pozornost trije bibliografski prispevki. J. Mitrović obravnava retrospektivno bibliografsko delo v Jugoslaviji v preteklosti (pri tem pozablja na Simoničal!) in dejavnost te vrste, ki se v zadnjih letih odvija v okviru zagrebškega leksikografskega zaveda in posameznih republiških bibliografskih služb, izražajoč pri tem željo po poenotenju dela. Zanimiv je pretres bibliotekarske literature, ki je izšla na jugoslovanskem področju v letih 1945—1959, avtorice K. Lazić. Iz uvodne analize in bibliografskega popisa je razvidno, da je v omenjenem času izšlo skupno 83 knjig in brošur (šte-ta so tudi skripta) in 8 časopisov. Pri tem odpade na Slovence zelo časten delež: 24 knjig oziroma brošur (čeprav so izpuščena Kosova in Čremošnikova skripta iz paleografije ter Šlebingerjeva, Dobrovoljčeva in Logarjeva iz bibliografije) in en časopis; prva jugoslovanska bibliotekarska strokovna publikacija po vojni je delo našega avtorja (B. Pregelj, 1945); prvi smo v tisku izdali pravila za abecedni imenski katalog (1947) ter pripravili skripta za abecedni stvarni katalog (1947), za katalogacijo v grafičnih zbirkah (1954) in za katalogizacijo zemljevidov in atlantov (1954); tudi prvi priročniki (skripta) o zgodovini knjižnic in o

bibliografiji so delo slovenskih avtorjev; krepko smo tudi zastopani v vseh treh zveznih kongresnih zbornikih. Za bibliografe je pomemben tudi zapisek M. Živanova o mladinskem listu Spomenak (1893—1914) z razrešitvijo avtorstva pri anonimih, psevdonimih, inicialkah in nepodpisanih prispevkih.

Bibliotekarstvo in literarno zgodovino medsebojno povezujejo trije prispevki. Z. Mihailović obravnava avtorstvo in gramatikalno analizo epistole Vincenca Vukovića iz 1561. D. Stošić popravlja impresum o tiskanju publikacije Pravila molebnaja svjatyh serbskih prosvjetitelej v sebj e soderžaščaja iz 1765. O. Veselinović pa v obširni uvodni razpravi v publikacijo analizira dejavnost upokojenega upravnika Narodne biblioteke dr. D. Z. Milačića kot literarnega in bibliotekarskega delavca. Čeprav je dr. Milačić bolj znan po svojem literarnem delu, vendar veliko pomeni tudi za srbsko bibliotekarstvo. Naj navedemo samo nekatera njegova bibliotekarska dela: nova postavitve Narodne biblioteke iz vojnega uničenja, organizacijska in strokovno-znanstvena izgradnja biblioteke, zbiranje starih srbskih tiskov in ureditev arhiva srbi k v biblioteki, razprava o obveznih izvodih, pravila za predmetni katalog, akcija za novo zgradbo Narodne biblioteke, vodenje republiške komisije za strokovne izpite, javna predavanja v Narodni biblioteki, povezava v biblioteko z notranjostjo dežele, sodelovanje pri pripravah zakonskih osnutkov in uredb, soustanovitelj srbskega bibliotekarskega društva, član redakcije časopisa Bibliotekar itd. Brez pomišljanja moremo priznati, da je bil dr. Milačić poleg bivše upravnice beograjske univerzitetne knjižnice M. Prodanović glavni pobornik povojnega razvoja srbskega knjižničarstva.

Na področje zgodovine tiskarstva in založništva v Srbiji segajo član-

ki o razvoju srbske izdajateljske dejavnosti od 15. do 19. stoletja (Lj. Kojić), o prvem beograjskem knjigarstvu in knjigovezu, založniku in ustanovitelju prve javne knjižnice v Beogradu Gligoriju Vozaroviću (M. Crvčanin) in o peštanskem obdobju izdajateljske dejavnosti Matice srpske v letih 1826 do 1864 (R. Šuljagić). Vrsta članov pa obravnava literarnozgodovinske teme: objava dela Vukove korespondence (dr. M. Kićović), razprave o neobjavljeni drami Milutina Bojića (dr. M. Kićović), o psaltru Vincenca Vukovića iz 1561 (Z. Mihailović), o dveh zgorelih rokopiših Narodne biblioteke (M. Harišijadis), o Ljubomiru P. Nenadoviću in Francozih (D. Pavlović); o posvetilih v knjižnici Milana Rakića (J. Djonović) in o osmih neobjavljenih pesmih Rada Drainca (A. Pejović).

Knjiga je tiskana na dobrem papirju in je opremljena z vrsto faksimilov in drugih ilustracij. Vsi prispevki imajo povzetke v angleškem in ruskem jeziku. Na sprednji platnici je v podtisku odtisnjena menda stran iz nekega cirilskega srednjeveškega rokopisa (? — nikjer ni razvidno, za katero delo gre). Tako tudi oprema s svoje strani prispeva k vrednosti te publikacije, ki se zrcali v kvalitetnih strokovnih in znanstvenih prispevkih sodelavcev, ki so menda večidel uslužbenci Narodne biblioteke. Želimo, da bi nas Narodna biblioteka v Beogradu ponovno razveselila s takšnim plodom svojega dela ter da bi njena iniciativnost spodbudila tudi druge naše velike znanstvene knjižnice k podobnim dejanjem.

Branko Berčič

Coen Pirani Emma: MANUALE DEL BIBLIOTECARIO. 3 ed. riv. e agg. sui nuovi programmi ministeriali. Modena. Società Tipografica Editrice Modenese Mucchi

(1961). (II) + 280 str. + tabl. 24 × × 17.

V svoji prvi izdaji je bil priročnik namenjen predvsem tistim, ki so se s knjižničarstvom ubadali po šolah in manjših ljudskih knjižnicah, da bi jim služil kot osnovno napotilo v delo. Kasneje pa je že v drugi izdaji zadobil bolj zaokroženo obliko in se v tej knjižničnim delavcem priljubil, o čemer priča že tretja izdaja v času desetih let.

Knjiga je razdeljena na tri dele. V prvem, ki obsega dve poglavji, obravnava razvoj pisave, pisalnih sredstev, prepisovanje rokopišnih kodeksov, začetek tiskarstva in razvoj tiskane knjige vse do danes. Kot dodatek drugemu poglavju sledi krajši pregled tehnike tiska. Drugi del se ukvarja z razvojem knjižnic od antičnih knjižnic do sedanjega stanja v Italiji. Tretji del, ki zajema več kot dobro polovico knjige, pa obravnava delo v javnih knjižnicah. V osmih poglavjih posreduje osnovno znanje o namenu knjižnic, o postavitvi knjižnice. Za lažjo orientacijo in opremiti, o politiki nakupa s posebnim ozirom na nadaljevanje zbirk in že obstoječi knjižni fond, o tehničnem delu s knjigo, o avtorskem, predmetnem in stvarnem katalogu, o skrbi za ohranitev knjižnega gradiva, o administrativnih delih, o stiku z javnostjo, o izposoji, o informacijski službi, o propagandi in o priročnikih. Poglavju so dodane še Deweyeve tablice decimalne klasifikacije v obsegu, kakršnega lahko s pridom uporabljajo ljudske knjižnice. Za lažjo orientacijo in pregled nad gradivom, ki ga prinaša, ima knjiga na koncu stvarno kazalo, ob koncu posameznih poglavij pa je navedena literatura (domača, italijanska in tuja).

Knjiga je v resnici bolj priročnik kakor učbenik. O tem nas prepriča način obravnave, kakor tudi vsebina posameznih poglavij. Čeprav